

DATUM
2016-08-25
ERT DATUM
2016-05-19

DIARIENR
2016/101-4
ER BETECKNING
U2016/01456/UH

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Ekonomistyrningsverkets rapport Uppdrag att se över vissa frågor om hyresavtal – bindningstiden i hyresavtal avseende lokaler för universitet och högskolor (ESV 2016:30)

Statskontoret är positiv till att universitet och högskolor ges ett ökat mandat att teckna hyresavtal för längre tid än 10 år. I sitt remissyttrande rörande utvecklad ledning av universitet och högskolor pekade Statskontoret på att universitet och högskolor i flera avseenden skiljer sig från andra myndigheter.¹ Möjligheten för lärosäten att bestämma om inriktningen av utbildning och forskning motiverar ett större mått av autonomi. Det finns därmed fördelar med att lärosäten kan anpassa sin organisation och ledning till sina egna förutsättningar. En av förutsättningarna för lärosätenas verksamhet är tillgång till lokaler anpassade för den utbildning och forskning det aktuella lärosätet bedriver.

Samtidigt har riksdagen och regeringen ett behov av att säkerställa att statliga medel hanteras så effektivt som möjligt samt att ha en god överblick över statens åtaganden. Statens styrning av lärosäten innebär i detta fall därför en avvägning mellan akademins frihet och regeringens behov av att styra över statens långsiktiga behov av lokaler.

ESV föreslår att i första hand bör endast vissa universitet och högskolor (nio lärosäten) få ett utökat mandat. Statskontoret menar dock att det kan finnas fler lärosäten vars behov av lokaler innebär att de skulle kunna dra nytta av ett utökat mandat. Trots detta delar Statskontorets ESV:s bedömning att det är lämpligt att avgränsa antalet lärosäten. En sådan begränsning kan vara lämplig i ett inledande skede för att man sedan ska kunna utvärdera konsekvenserna av det utökade mandatet. Därmed skulle de första årens verksamhet kunna ses som en form av försöksverksamhet. Statskontoret ställer sig generellt positiv till att reformer genomförs som försöksverksamheter före ett eventuellt generellt genomförande eftersom detta kan ge regeringen ett värdefullt beslutsunderlag. Efter utvärdering bör regeringen överväga att låta fler universitet och högskolor omfattas av förslaget. Det är dock viktigt att tillåta tillräcklig tid för verksamheten innan en utvärdering genomförs

---

¹ Statskontorets remissyttrande 2016-02-25 Utvecklad ledning av universitet och högskolor (SOU 2015:92)

bland annat för att kunna bedöma hur detta påverkar lärosätenas lokalkostnader över tid. En utvärdering skulle exempelvis kunna genomföras efter fem år. En annan viktig aspekt att ta upp vid en utvärdering är effekterna av de olika avgränsningarna i förslaget såsom tidsavgränsningen och begränsningen av andelen lokalyta.

ESV beskriver två alternativ för ett utökat mandat; hyresavtal som överskrider 15 år alternativt avtal som överskrider 20 år. Enligt Statskontorets bedömning leder alternativet om 20 år till bäst förutsättningar för att skapa såväl ökad effektivitet som ökad flexibilitet. Det är dock viktigt att väga lärosätenas nytta av ökad flexibilitet mot regeringens behov att styra över i vilken grad statens resurser får intecknas på längre sikt genom lokalbindning. Förslaget om att begränsa hur stor del av lokalytan som ryms inom ett utökat mandat kan ses som resultatet av en sådan avvägning och är därmed en viktig del av regeringens styrning. Statskontoret ser därmed positivt på förslaget att avgränsa det utökade mandatet. ESV har dock pekat på vissa nackdelar med den föreslagna metoden. Statskontoret förordar därmed att denna del ägnas särskilt uppmärksamhet i den utvärdering som ESV föreslår.

Transparens och god hushållning med statens medel är viktiga komponenter i regeringens styrning. Vi ser därmed även positivt på en sammanställd redovisning av lärosätenas avtalsbindningar och kostnadsbesparingar. Det är dock viktigt att inrapporteringen inte blir onödigt betungande för universitet och lärosäten.

Statskontoret har inget att erinra mot förslaget om begränsningar av universitet och högskolors mandat vad gäller hyresavtal som innehåller optioner att förvärva fastigheter eller del av bolag.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Marie Römpötti, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Marie Römpötti